

Konjunkturbrev

BILD 1. IKEM-INDEX FÖR PERIODEN Q3 2016–Q2 2020 ÖVER INHEMSK FÖRSÄLJNING SAMT EXPORTEN. INDEXVÄRDE UNDER 100 MARKERAR AVMATTNING (KONTRAKTION) I VOLYM.

Källa: IKEM

Kemiföretagen tror på vändning i corona-krisen – men återhämtningen kommer ta tid

Under april och maj uttraderades en femtedel av svensk industris exportvärde. Det är dock stor spännvidd mellan hur enskilda företag och branscher drabbats av coronakrisen. Nu tror de flesta av företagen inom kemiindustrin att de största efterfråge- och produktionsbortfallen ligger bakom oss, men återhämtningen till pre-corona-nivåer förutspås ta lång tid.

IKEM
Innovations- och kemiindustrierna i Sverige

Inte sedan den stora depressionen under 1930-talet har världens ekonomier drabbats av ett lika hårt bakslag som det som coronaviruset orsakat under våren 2020. BNP-fallet globalt kommer sannolikt uppgå till 6-8 procent för helåret 2020. Framförallt koncentreras BNP-fallet till det andra kvartalet då pandemin var fullt utvecklad med nedstängda ekonomier världen över som följd. Under april och maj föll de globala handelsvolymerna med så mycket som en femte-del (årstakt). De mer eller mindre nedstängda ekonomierna tryckte även upp arbetslösheten till tvåsiffriga tal inom bland annat OECD.

Förmodligen ligger nu de största efterfråge- och produktionsbortfallen bakom oss. Ledande indikatorer från i stort sett världens alla hörn indikerar att botten är passerad och att utvecklingen nu går åt rätt håll. Enligt de mer optimistiska scenarierna kan världens ekonomiska hjul börja snurra lite snabbare under det andra halvåret. Men eftersom vändningen äger rum från låga produktionsvolymerna kommer återhämtningen från första halvårets produktionsbortfall ta många år. Arbetslösheten med minskad köpkraft som följd är en av de saker som riskerar fördröja återhämtningen. Det finns också stor risk för bakslag, till exempel om smittspridningen skulle ta fart på nytt.

För svensk exportindustri är facit för april och maj att 20 procent av industrins exportvärde uttraderades (årstakt) på grund av coronapandemin. Fordonsindustrin uppvisade det absolut största tappet på dryga 60 procent. Exkluderat fordonsindustrin föll industriexporten (SNI 10-32) med 13 procent under april-maj.

För den femtedel av svensk varuexport som produceras av IKEM:s medlemsföretag, industrier inom segmenten kemi, plast- och gummi, raffinaderi och läkemedel (SNI 19-22), har utvecklingen under corona-krisen totalt sett inte varit lika dramatiskt negativ. Till stor del beror det på att läkemedelsföretagen noterat fortsatt exporttillväxt. Värdemässigt var ökningen under april-maj hela 26 procent för läkemedelsindustrin.

Plast- och gummiindustrin, är den IKEM-bransch som tappat mest enligt SCB:s exportstatistik. Framför allt är det företag som är underleverantörer till fordonsindustrin som tappat mycket (-14 procent april-maj). Det syns också i de siffror bolagen rapporterat in till IKEM-index över kvartal två. Vissa enskilda företag rapporterar att de tappat mer än 25 procent av sina leveranser under kvartalet.

Facit för samtliga kemi- samt plast- och gummiföretag är ett exportindex på 78 under kvartal två, en tydlig tillbakagång, där indexvärdet 100 markerar noll tillväxt och allt där under kontraktion. Den svaga utvecklingen är resultatet av det efterfrågetapp globalt som följt i spåren av coronakrisen. Det IKEM-företagen exporterar är ju till stor del insatsvaror till annan industriproduktion.

Samtidigt som en majoritet av plast-, gummi- och kemiföre-

TABELL 1. IKEM-INDEX ÖVER Q2 2020 UPPDELAT PÅ IKEM-TOTALT, RESPEKTIVE FÖR KEMI- SAMT GUMMI/PLASTPRODUKTIONEN (EXKLUDERAR LÄKEMEDEL OCH RAFFINADERI). INDEXVÄRDE 100 MOTSVARAR SKILLNADEN MELLAN TILLVÄXT OCH KONTRAKTION.

Källa: IKEM

	IKEM-totalt	Kemi och gummi/plast
Inhemska leveranser	81	76
Export	81	78
Anställda	98	97
Investeringar	85	85
Råvarukostnader	87	86
Rörelsemarginal	83	84

TABELL 2. HAR CORONAVIRUSETS NEGATIVA INVERKAN PÅ ERT FÖRETAGS FÖRSÄLJNING PASSERAT BOTTEN ENLIGT ER MENING?

Källa: IKEM. Svaren är oviktade. Svaren inom första halvan av juli.

Ja, vi tror botten är passerad	32%
Nej, den ligger framför oss 1-2 månader	40%
Nej, den ligger framför oss 2-4 månader	7%
Nej, den ligger framför oss 4-6 månader	13%
Nej, den ligger framför oss 6-8 månader	8%
Nej, den ligger längre bort än 8 månader	1%

tagen upplevt en minskad efterfrågan kämpar andra med att kunna leverera när efterfrågan på deras produkter ökat. Det gäller inte minst förpackningsföretag inom plastindustrin. Spännvidden mellan enskilda IKEM-företag och branschens verksamhetsförutsättningar har sällan varit större.

IKEM:s två övriga branscher; läkemedel och raffinaderi drar också åt olika håll. Läkemedelsindustrin möter en ökad global efterfrågan, från redan höga volymer, medan raffinaderierna delvis tyngs av minskad efterfrågan i spåren av coronalockdown inom flyg- och transportsektorn. För IKEM-totalt slutade exportindex för andra kvartalet på 81.

FÖRETAGEN RÄKNAR MED ATT BOTTEN ÄR PASSERAD

Coronakrisen har snart pågått ett halvt år och kommer fortsätta påverka världens ekonomier inom överskådlig

tid. Men "coronabotten" är enligt en absolut majoritet (72 procent) av IKEM-företagen passerad vid utgången av augusti månad. En tredjedel av företagen räknar med att vändningen ligger något längre fram, en del så långt borta som 6-8 månader. Om majoriteten får rätt kan vandrigen tillbaka mot pre-corona produktionsvolymerna vara påbörjad. Helårsbokslutet 2020 kommer dock för en majoritet av landets tusentals IKEM-företag visa en vikande omsättning jämfört med tidigare år.

TABELL 3. HUR STORT INFLYTANDE HAR VÄRLDSMARKNADSPRISET PÅ RÅOLJA PÅ ERT FÖRETAGS KOSTNADER FÖR INKÖP AV INSATS/RÅVARA?

Källa: IKEMs konjunkturbrev Q4 2019

Helt avgörande inflytande	31%
Mycket stort inflytande	15%
Stort inflytande	13%
Visst inflytande	35%
Litet inflytande	7%
Vet ej	1%

Att lönsamheten viker ner i spåren av stora efterfrågebortfall, vilket indexvärde 83 för kvartal 2 visar, är helt följdriktigt. Få företag har möjlighet att på mycket kort tid balansera en fast kostnads massa mot en vikande efterfrågan, med minskad lönsamhet som följd. Minskade kostnader för insats/råvaror har dock inneburit en viss lättnad för IKEM-företagen under våren, till stor del till följd av det rekordstora fallet i råoljepriset.

Under coronakrisens mest dramatiska dagar under mars och april föll spotpriset på brentoljan till som lägst 20 USD/fatet varefter återhämtningen påbörjades, för att idag ligga kring 45 USD/fatet. För knappt 60 procent av medlemsföretagen spelar just råoljepriset en mycket stor roll för de samlade inköpskostnaderna. Självklart är det extra välkommet med kostnadsminskningar på råvara/insatsvara i ett läge när förutsättningarna att öka leveranspriserna är de sämst tänkbara.

Utöver det rena USD-baserade prisfallet på råolja har dessutom den svenska kronan, SEK, sedan slutet av mars återhämtat det senaste årets värdefall mot USD och EUR. Det har inneburit positiva resultat-effekter för en stor del av IKEM-kollektivet. För en tredjedel av IKEM-företagen (viktat) spelar visserligen SEK-värderingen inte någon avgörande roll för resultaträkningen. De företagen har ett neutralt förhållande till SEK-kursrörelser. För knappt hälften av medlemsföretagen

BILD 2. SPOTPRISUTVECKLINGEN PÅ BRENTOLJA. USD/FATET.

Källa: Macrobond

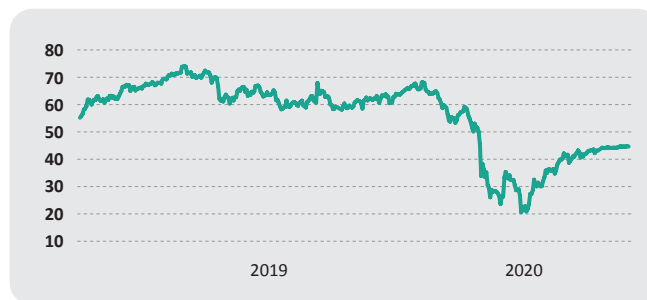
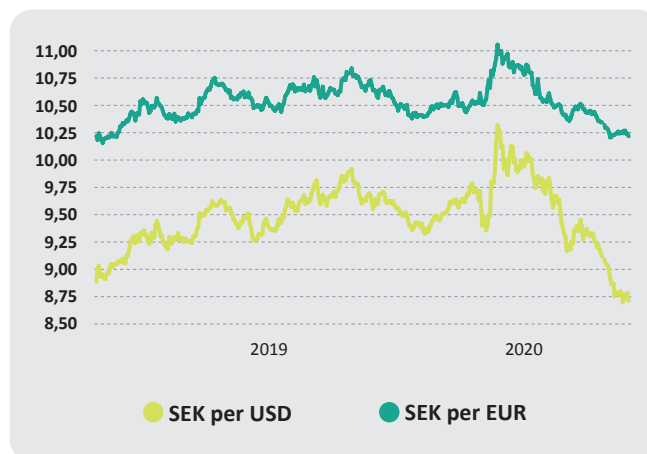

BILD 3. SEK VÄRDEUTVECKLING I FÖRHÅLLANDE TILL USD OCH EUR.

Källa: Macrobond

verkar däremot en starkare SEK fördelaktigt ur resultat-synpunkt. En knapp femtedel av företagen har ett negativt förhållande till en kronförstärkning.

FÄRRE FÖRETAG GER SVENSKA CORONA-STRATEGIN HÖGSTA BETYG

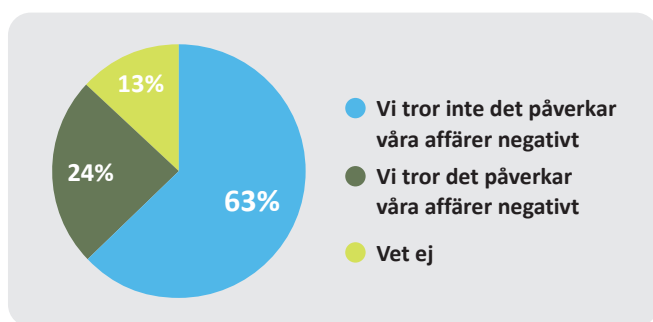
Den svenska corona-strategin som bygger på frivillig social distansering har orsakat häpnad och debatt i omvärlden. Inom Sveriges gränser var den däremot till att börja med brett uppbackad från allmänhet, offentlighet och näringsliv. Bland annat det faktum att Sverige genom sin ytterlighetsposition blivit rödlistat i många länder runt om i Europa har dock satt fart på debatten även inom Sverige. IKEM-företagens ledande företrädare är inget undantag från denna regel. I april månad var andelen företag som gav den svenska corona-strategin högsta betyg hela 80 procent (oviktat). Därefter har betyget dalat i takt med att dess fördelar inte tittat sig lika uppenbara. I juli månad är andelen IKEM-företrädare som ger den svenska corona-strategin betyget "väl godkänt" nere på 56 procent.

VRT FJÄRDE IKEM-FÖRETAG OROAS AV RÖDLISTNINGEN AV SVERIGE

Det som på sina håll börjat oro företagen inom den exportberoende industrin är att den svenska strategin, med stor smittspridning och höga dödstal, ska påverka export- och affärsmöjligheter negativt, liksom viljan att investera i Sverige. På rak fråga visar det sig att vart fjärde IKEM-företag (oviktat) räknar med att rödlistningen av Sverige påverkar deras affärer negativt. De påpekar särskilt att deras chanser till nya orders eller affärsavslut minskar när deras säljare inte kan möta kund lokalt. När det handlar om att bedöma hur investeringsviljan i svenska produktionsenheter påverkas av den svenska corona-strategin är det dock endast 16 procent (oviktat) som ser några risker med det svenska vägvalet.

BILD 4. HUR SER NI PÅ FÖRETAGETS MÖJLIGHETER ATT GÖRA AFFÄRER KOPPLAT TILL DEN SVENSKA CORONASITUATIONEN OCH "RÖDLISTNINGEN" AV SVERIGE I MÅNGA LÄNDER?

Källa: IKEM. Svaren är oviktade.

FÅ UPPSÄGNINGAR

Trots stora volymminskningar bland stora delar av IKEM-företagen, har antalet sysselsatta totalt sett, legat kvar på mer eller mindre oförändrade nivåer. Antalet varslade och uppsagda har kompenseras av ett lika stort antal nyanställda.

Den viktigaste förklaringen till att varslen inte blivit fler är att företagen getts möjlighet att korttidspermittera. Drygt var tionde anställd (12 procent) var korttidspermitterad under första halvan av juli månad. Om företagets prognoser för kvartal tre slår in, med den förutsägelse om en vändning mot högre produktionstakt som redovisats för ovan, kommer behovet av att korttidspermittera personalen att minska. Utan tvekan har statens räddningspaket därmed räddat tusentals arbetstillfällen bland IKEM-företagen.

NYA ÄNNU HÅRDARE RUTINER TILL FÖLJD AV SMITTORISKEN

Corona-krisen har inneburit genomgripande förändringar på många olika sätt. Rent handfast har landets hundratusentals

företag tvingats införa nya rutiner och arbetssätt. På IKEM-företagen har man i nio fall av tio infört nya hygienrutiner, ofta från redan mycket höga nivåer, där inte minst läkemedelsindustrin redan innan pandemin låg i absolut högsta hygientoppen.

Sex av tio företag har ökat städfrekvensen, vart tredje företag har infört utökad användning av skyddskläder, vart fjärde företag har utökat skiftgången så att färre anställda är på plats samtidigt. Ett mindre antal företag (7 procent) har infört mätning med instrument av personalens kroppstemperatur.

TABELL 4. HAR FÖRETAGET INFÖRT SÄRSKILDA RUTINER FÖR ATT MINSKA RISKEN FÖR SMITTSPRIDNING? FLERA SVAR MÖJLIGA.

Källa: IKEM

Ökad skiftgång	28%
Nya hygienrutiner i omklädningsrum m.m.	86%
Ny/utökad användning av skyddsutrustning	34%
Utökad städning	57%
Temperaturmätning på personal	7%

IKEM:s medlemsföretag verkar inom det breda spannet av plast-, gummi-, kemi- och läkemedelsproduktion. Branschens totala förädlingsvärde uppgår till en knappt femtedel av den totala industriproduktionen i Sverige. Exportvärdet var 325 miljarder kronor 2019. Samtliga redovisade svar, där annat ej anges, från konjunkturenkäten är omsättningsviktade med företagets omsättning. Konjunkturbrevet redovisas för varje kvartal.

För frågor kontakta:
Carl Eckerdal, chefekonom
070-497 11 98
carl.eckerdal@ikem.se

IKEM

Innovation and Chemical Industries in Sweden
Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
Box 55915 | SE 102 16 Stockholm | Sweden
www.ikem.se